

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΩΝ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ
ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ 2018
ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

α. Σχολικό βιβλίο, σελ. 23-24: «Από τα πολλά προβλήματα που κληροδότησε η οθωμανική κατοχή... ανερχόταν χονδρικά σε 4.000.000 έως 5.000.000 στρέμματα».

β. Σχολικό βιβλίο, σελ. 77: «Οι πεδινοί είχαν ως ηγέτη τον Δημήτριο Βούλγαρη... σε άνεργους πτυχιούχους και στους μικροκαλλιεργητές». Ήταν ένα από τα κόμματα που συμμετείχε στην Εθνοσυνέλευση του 1862-1864.

γ. Σχολικό βιβλίο, σελ. 153 και 156: «Η ελληνική κυβέρνηση, μπροστά στο τεράστιο έργο... και οριστική στέγαση». «Η ΕΑΠ λειτούργησε μέχρι το τέλος του 1930... είχε αναλάβει απέναντι στους πρόσφυγες.»

ΘΕΜΑ Α2

α. Λάθος

β. Σωστό

γ. Σωστό

δ. Λάθος

ε. Λάθος

ΘΕΜΑ Β1

Σχολικό βιβλίο, σελ. 50: «Η συμμετοχή της Ελλάδας στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο... δεν άργησαν να φανούν.»

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΩΝ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ
ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ 2018
ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ**

ΘΕΜΑ Β2

α. Σχολικό βιβλίο, σελ. 138: «Η εθνική αφύπνιση των Τούρκων... επιδείνωσε τις σχέσεις Ελλάδας-Τουρκίας.»

β. Σχολικό βιβλίο, σελ. 139: «Οι καταπιέσεις που υπέστησαν οι Έλληνες... εκτελέστηκαν.»

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Σχολικό βιβλίο, σελ. 213-215: «Η στάση των Μεγάλων Δυνάμεων και οι διπλωματικοί ελιγμοί του Ελ. Βενιζέλου» και «Το τέλος της επανάστασης του Θερίσου και ο θρίαμβος της πολιτικής του Ελευθερίου Βενιζέλου» (επιλεκτικά σημεία)

α. Οι Μεγάλες Δυνάμεις δεν τήρησαν ενιαία στάση έναντι των επαναστατών. Οι περισσότερες ανέμεναν τις εξελίξεις και μόνο η Ρωσία υποστήριζε φανερά τον Πρίγκιπα. Ρωσικό πολεμικό κανονιοβόλησε επανειλημμένα τις θέσεις των επαναστατών στο Θέρισο, χωρίς όμως κανένα αποτέλεσμα. Ο Βενιζέλος είχε σωστά εκτιμήσει τη διεθνή πολιτική και ήταν βέβαιος ότι οι Μεγάλες Δυνάμεις ήταν αδύνατο να συμφωνήσουν στην τήρηση ενιαίας στάσης έναντι του κινήματος. Αρκούσε και μια μόνο διαφωνία, για να ματαιωθεί η συντονισμένη δράση των ξένων στρατευμάτων. Εξάλλου, οι Δυνάμεις δεν μπορούσαν να παραβλέψουν τον κίνδυνο εμφύλιου πολέμου, που θα γενικευόταν στην Κρήτη με αφορμή τη δική τους ανάμειξη. Όπως σχολιάζει ο Σβολόπουλος στην «Ιστορία του Ελληνικού Έθνους» μπορεί η κοινή τους επιθυμία να ήταν η καταστολή της επανάστασης, όμως υπήρχαν δυσχέρειες και διαφωνίες που έπρεπε να ξεπεραστούν, όπως τα μέσα και οι μέθοδοι που θα χρησιμοποιηθούν ή η ανεπάρκεια των στρατευμάτων. Κυρίως όμως η Αγγλία, η Γαλλία και η Ιταλία δίσταζαν να προχωρήσουν σε αιματηρή καταστολή της επανάστασης για να μην προκαλέσουν την κοινή γνώμη, οπότε καθυστέρησαν τη λήψη αποτελεσματικών μέτρων εναντίον των επαναστατών. Άλλωστε, όπως αναφέρει και το κείμενο Β΄, η μη ενιαία στάση των Μ. Δυνάμεων απέναντι στο κίνημα ήταν αποτέλεσμα των διεθνών εξελίξεων που μεγάλωναν τις αντιθέσεις μεταξύ του και θα οδηγούσαν στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΩΝ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ 2018

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

β. Η κρίση μετατοπίστηκε στο πεδίο της διπλωματίας και αναζητήθηκε πολιτική λύση. Οι αντιπρόσωποι των Μεγάλων Δυνάμεων, εκτιμώντας την κατάσταση που διαμορφώθηκε στο νησί, με φανερή την πτώση της δημοτικότητας του Πρίγκιπα, αλλά και με την καθολική σχεδόν αποδοχή των επαναστατικών ιδεών από το λαό, κινήθηκαν προς εξομάλυνση της κρίσης με διαπραγματεύσεις. Ήταν αυτό ακριβώς που προέβλεψε ο Βενιζέλος, ότι ο επαναστατικός αγώνας τον οποίο ανέλαβε «απέδειξε ότι η διπλωματία εις των ζητημάτων των υποδούλων λαών την λύσιν προβαίνει μόνον όταν ταύτα τίθενται προ αυτής υπό την οξυτάτην μορφήν της εθνικής εξεγέρσεως...». Παρά τις διαφωνίες τους οι Μ. Δυνάμεις συμφωνούσαν ότι πλέον ο συγκεκριμένος Ύπατος Αρμοστής (πρίγκιπας Γεώργιος) δεν ήταν πρόσωπο ευρείας αποδοχής από τον λαό και ότι ήταν αδύνατον να διατηρηθεί η υπάρχουσα κατάσταση, όπως αναφέρει το κείμενο Β'. Έτσι κινήθηκαν σε απευθείας διαπραγματεύσεις με τους επαναστάτες που πλέον δεν αντιμετώπιζονταν ως «ένοπλες συμμορίες». Αποδέχθηκαν το αίτημα να συσταθεί ειδική εξεταστική επιτροπή για να προτείνει τις απαραίτητες αλλαγές που έπρεπε να γίνουν, σηματοδοτώντας με αυτόν τον τρόπο την ουσιαστική αλλαγή της ευρωπαϊκής πολιτικής στάσης. Τα πρώτα υπομνήματα των επαναστατών προς τους εκπροσώπους των Δυνάμεων έθεταν ως ανυποχώρητη βάση συζήτησης το ενωτικό ζήτημα. Νωρίς όμως κατέστη σαφές ότι οι Ευρωπαϊκές Δυνάμεις δεν ήταν ακόμη έτοιμες για τη λύση αυτή και ο Βενιζέλος, σταθμίζοντας πάντοτε την υφισταμένη κατάσταση, άρχισε να σχεδιάζει τις υποχωρήσεις του, για να εξασφαλίσει τα μεγαλύτερα δυνατά κέρδη. Στόχος του ήταν να δημιουργηθεί προς το παρόν και στην Κρήτη ένα καθεστώς ανάλογο με εκείνο της Ανατολικής Ρωμυλίας, ουσιαστικά ελεύθερο, με σκιάδη σουλτανική επικυριαρχία. Η επιμονή των επαναστατών στον ένοπλο αγώνα και η παράταση της έκρυθμης κατάστασης, που απειλούσε με κατάρρευση την οικονομική και πολιτική υπόσταση της Κρήτης, ανάγκασε τις Προστάτιδες Δυνάμεις να αποστείλουν αυστηρό τελεσίγραφο προς τους επαναστάτες στις 2 Ιουλίου 1905. Οι Γενικοί Πρόξενοι των Δυνάμεων, οι οποίοι υπέγραψαν αυτήν τη διακοίνωση, καθιστούσαν σαφές ότι δεν μπορούσαν να μεταβάλουν το πολιτικό καθεστώς του νησιού. Διαβεβαίωναν όμως ότι θα επιφέρουν ουσιώδεις εσωτερικές μεταρρυθμίσεις, που θα βελτίωναν θεαματικά την κατάσταση, υπό το ρητό όρο ότι εντός 15 ημερών οι επαναστάτες όφειλαν να καταθέσουν τα όπλα, με παράλληλη χορήγηση γενικής αμνηστίας.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΩΝ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ 2018 ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑ Δ1

Σχολικό βιβλίο, σελ. 75-76: «Η “νέα γενιά”»

α. Η νέα γενιά ασκούσε έντονη κριτική στους παλαιότερους και φρονούσε ότι το συνταγματικό πολίτευμα δεν μπορούσε να αναπτυχθεί, καθώς το εμπόδιζαν η Αυλή και ο ίδιος ο βασιλιάς, τον οποίο θεωρούσε πολιτικά ατάλαντο. Περί τα τέλη της δεκαετίας του 1850 έγινε φανερή μια συνολική δυσaréσκεια μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού λόγω της οικονομικής δυσπραγίας και της δυσλειτουργίας του πολιτικού συστήματος και συγκροτήθηκαν αντιπολιτευτικοί όμιλοι. Όπως ο αναφέρει ο Gallant στο έργο του «Νεότερη Ελλάδα» η συμπεριφορά του βασιλιά Όθωνα και η στάση του απέναντι σε συγκεκριμένα γεγονότα οδήγησαν στη δημιουργία αυτής της δυσaréσκειας εναντίον του. Αρχικά, ο τρόπος διακυβέρνησης της χώρας από εκείνον· η εικόνα του απόλυτου μονάρχη που υποβαθμίζει το σύνταγμα και ακολουθείται από δουλοπρεπείς πολιτικούς εξαγριώνει τους νεότερους πολιτικούς που είχαν φιλελεύθερες και δημοκρατικές ιδέες. Έπειτα, η φανερή υποστήριξη του προς τους Αυστριακούς στην καταστολή της εξέγερσης των Ιταλών για την ενοποίηση της χώρας τους το 1859 (ενώ ο ελληνικός λαός τους υποστήριζε βλέποντας σε αυτούς τα δικά του αλυτρωτικά όνειρα) μείωνε ακόμα περισσότερο τη δημοτικότητά του. Παράλληλα, οι Έλληνες βλέποντας την υποστήριξη των Μ. Δυνάμεων στον ιταλικό αγώνα θεωρούσαν ότι δεν αντιμετωπιζόταν ευνοϊκά ο δικός τους αγώνα εξαιτίας του Όθωνα. Τέλος, πολύ σημαντικό ρόλο στην κορύφωση της δυσaréσκειας έπαιξε το ζήτημα της διαδοχής στον βασιλικό θρόνο. Η ατεκνία του βασιλικού ζεύγους δημιουργούσε προβλήματα, καθώς τα αδέρφια του Όθωνα αρνούνταν να βαπτιστούν ορθόδοξοι, σε περίπτωση ανάληψης του θρόνου από αυτούς, ενώ και ο ίδιος ο Όθωνας δεν αποκάλυπτε ποιον ορίζει ως διάδοχό του. Έτσι, η δημοτικότητά του μειωνόταν όχι μόνο απέναντι στον ελληνικό λαό αλλά και στην Ρωσία που θεωρούσε ότι ένας μη ορθόδοξος διάδοχος στον ελληνικό θρόνο θα είχε επιπτώσεις στη θέση της στην περιοχή.

β. Οι ιδεολογικές τάσεις της εποχής και οι διάφοροι πολιτικοί και κοινωνικοοικονομικοί κύκλοι συνέκλιναν στη λήψη μιας σειράς μέτρων για την ριζική αλλαγή του πολιτικού συστήματος. Οι αντιπολιτευτικοί όμιλοι που συγκροτήθηκαν υποστήριξαν εκσυγχρονιστικά κατά κύριο λόγο αιτήματα: ελεύθερες εκλογές, φορολογική μεταρρύθμιση με στόχο την

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΩΝ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ 2018

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ελάφρυνση των αγροτών, κρατικές επενδύσεις σε έργα υποδομής, ίδρυση αγροτικών τραπεζών, απλούστερη διοίκηση, γενικό εξοπλισμό ή σχηματισμό πολιτοφυλακής, συνθήματα δηλαδή που, όπως αναφέρει και το κείμενο Β ακούγονταν όπου εκδηλώνονταν δυσaréσκεια. Χαρακτηριστικό της πολιτικής αναταραχής την εποχή εκείνη αποτελεί το γεγονός ότι το αίτημα για σεβασμό στο Σύνταγμα θεωρούνταν επαναστατικό σύνθημα.

γ. Τα αιτήματα αυτά εξέφρασε σε μεγάλο βαθμό με την πολιτική του δράση ο Αλέξανδρος Κουμουνδούρος. Το Φεβρουάριο του 1862 η δυσaréσκεια κατέληξε σε επανάσταση, με αίτημα την απομάκρυνση του βασιλιά. Στην επανάσταση συμμετείχαν κατά κύριο λόγο αξιωματικοί, άνεργοι απόφοιτοι πανεπιστημίου που δεν ήθελαν να εργαστούν στους κλάδους της αγροτικής και βιοτεχνικής παραγωγής και αισθάνονταν κοινωνικά αδικημένοι. Συμμετείχαν ακόμη και πολλά άτομα ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων, τα οποία ζητούσαν ευκαιρίες για ενεργότερη συμμετοχή στα πολιτικά πράγματα. Όπως σχολιάζει το κείμενο Γ΄, η κατάσταση διαρκώς επιδεινωνόταν όχι μόνο στην Αθήνα αλλά και στην επαρχία και ο επαναστατικό αναβρασμός επεκτάθηκε και στο ίδιο το στράτευμα, κυρίως στον κόλπο των αξιωματικών. Δεν άργησαν να εκδηλωθούν αντιβασιλικές ενέργειες στην Αθήνα και σε μεγάλες επαρχιακές πόλεις, χωρίς όμως να ανησυχούν τον Όθωνα ο οποίος ξεκίνησε περιοδεία στην επαρχία θεωρώντας ότι έχει ακόμα την υποστήριξη του λαού. Τότε βρήκαν την ευκαιρία πολλοί πολιτικοί μεταξύ των οποίων ο Ζαΐμης, ο Βούλγαρης, ο Δεληγιώργης με ψήφισμά τους να ανακοινώσουν στον ελληνικό λαό την κατάργηση της βασιλείας, καταλαμβάνοντας παράλληλα τα ανάκτορα, την αστυνομία και το πανεπιστήμιο και σχηματίζοντας προσωρινή κυβέρνηση. Στις 12 Οκτωβρίου 1862 ο Όθων αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τη χώρα.

ΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΕ

Ο ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΤΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ

«ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ» ΚΑΙ «ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ» ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

www.floropoulos.gr